

สืบสานวัฒนธรรม สืบสานศิลปวัฒนธรรม
แขวงบางช้าง อัมพวา มหาชัย

ศิลปหัตถกรรมหลากหลายชนิด ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาคนมอญเชื้อสายไทยหลายชุมชน มาจัดแสดงและซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน

สืบสานดนตรี สกุลคนมอญ แขวงบางช้าง อัมพวา มหาลัย

มีเหือกเถาเหล้ากอกที่เก่าแก่ย้อนไปจนถึง
ราชวงศ์พระร่วง ในยุคสมัยสุโขทัยสืบสาน
เรื่อยมา จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาและ
รัตนโกสินทร์ กล่าวได้ว่า สกุล “ณ บาง

อาจารย์ปัทมพันธ์และผองมอญจำนวนมาก

สืบสานดนตรี สกุลคนมอญ แขวงบางช้าง อัมพวา มหาลัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

• รศ.ดร. บุญยงค์ เกศเทศ

พระชาดวงศ์ในสมเด็จพระอมริน
ทราบมราชินี (คุณนาค) ใน
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอด
ฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีนามเดิมว่า “บุญนาค”

มีเทือกเขาเหล่านี้ที่เก่าแก่ย้อนไปจนถึง
ราชวงศ์พระร่วง ในยุคสมัยสุโขทัยสืบสาน
เรื่อยมา จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาและ
รัตนโกสินทร์ กล่าวได้ว่า สกุล “ณ บาง
ช้าง, บุญนาค และชูโต” เป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่
มีบทบาททางเศรษฐกิจ การเมือง ในพื้นที่
เมืองราชบุรีและแขวงบางช้าง หรือจังหวัด
สมุทรสงคราม

โดยเฉพาะ สายสกุล ณ บางช้าง ยัง
เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในวงดนตรีมอญ-ไทย
ในเมือง “อัมพวา” ยุครัตนโกสินทร์ที่สำคัญ
อีกด้วย โดยได้สืบทอดวิชาปี่พาทย์มาหลาย
ชั่วอายุคน อีกทั้งมีความสัมพันธ์กับครูบา

อาจารย์ปี่พาทย์และฆ้องมอญจำนวนมาก
รวมทั้งทางเพลงที่รู้จักมักคุ้นเรียกขานกัน
ว่า “ทางบางช้าง” ก็มีการเล่าขานกันว่า เกิด
จากการถ่ายทอดของครูดนตรีอัมพวา กลุ่ม
นี้ เช่น เพลงแขกมอญบางช้าง ปี่คลั่งบาง
ช้าง เพลงไล่ระนาดมุล่งทางบางช้าง มีฆ้อง
สาธิตทางบางช้าง เพลงเรื่องสร้อยสนทาง
บางช้าง เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักดนตรีกลุ่มนี้เป็น
หนึ่งในสายสกุล ณ บางช้าง ที่เกี่ยวข้องกับ

วัฒนธรรมดนตรีมอญ-ไทย ผู้เริ่มต้นสาย
คือ **ครูกลืน** เป็นชาวสวนและเจ้าของวงปี่
พาทย์ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมากคน
หนึ่งในอัมพวา ครูกลืนเป็นเพื่อนสนิทกับ ครู
ลิน บ้านคลองดาวดึงส์ ต่อมาคือ ครูลิน ศิลป
บรรเลง บิดาของ นายสร หรือ หลวงประดิษฐ
ไพเราะ หรือ “จางวางสร” สำหรับครูกลืนมี
ภรรยาชื่อ นางชม มีลูก 4 คน คือ นางเกลี้ยง
นางกลบ นายกล้อย และนายเกลื้อ ล้วนเป็น
นักดนตรีฝีมือดีกันทุกคน

“**นักปี่**” เป็นอีกสกุลหนึ่งที่สืบสายมาจาก
ปู่ทอง ผู้มีชื่อเสียงในเรื่องปี่พาทย์มอญ เป็น
ช่างทำเครื่องดนตรีขึ้นเอง ทำปี่พาทย์มอญ

อาจารย์สนั่น มีชั้นหมาก นักวิชาการชาวมอญ มาร่วมเสวนากับปราชญ์ชาวมอญหลายพื้นที่ ที่ศาลา นครปฐม

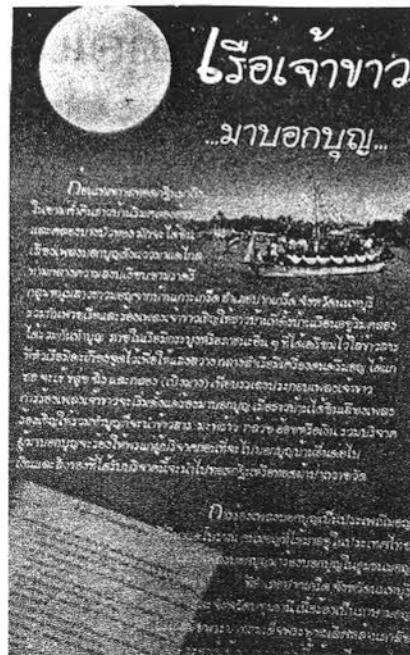

คุณณรงค์ บรรจุน นักเขียนฝีมือดี คนรุ่นใหม่
ผู้มีความเชี่ยวชาญเรื่องมอญ สามารถสืบสานต่อ
ยอดจากบรรพชนมอญรุ่นเก่าอย่างมีพลัง

ทำร้ายร่างดั้งเดิมและประยุกต์ศิลปะอันอ่อนช้อยของมอญ

เป็นอาชีพ มีตำรับเพลงมอญที่เป็นหลักฐาน
รวมทั้งการเดี่ยวผ้องมอญที่ได้รับสืบทอด
จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
สกุล “นักปี่” ของปู่ทอง ถือเป็นคน

มีการจัดนิทรรศการให้ได้ชื่นชมวิถีวัฒนธรรม
ของคณมอญในพื้นที่ต่างๆ

นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ได้
บันทึกไว้ในประวัติ ครูคุช นักดนตรี ฉบับ
จดหมายเหตุดนตรี 5 รัชกาลว่า
ท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2436 ที่แม่กลอง

กระบอ) นายพิม นักระนาด เป็นนักดนตรี
คนสำคัญ ลูกศิษย์ครูหลวงประดิษฐไพเราะ
ภรรยาชื่อ ถวิล อยู่บ้านใกล้วัดชนะสงคราม
เล่ากันว่า ต้นสกุลนี้เป็นคนกระนาดละคร
ชื่อ นายทรัพย์ เคยอยู่ในวงปี่พาทย์วังหลวง
มาก่อน และมีความสัมพันธ์กับสายสกุล
“พาทย์ซิว” และ “พาทย์โกศล” ภายหลังนาย
ทรัพย์ได้ออกไปตั้งครอบครัวที่พิษณุโลก
มีทายาทที่ใช้นามสกุล “นักระนาด” เป็น
จำนวนมาก

กล่าวได้ว่า หลากหลายสกุลในลุ่มน้ำแม่
กลอง โดยเฉพาะพื้นที่อัมพวาเป็นแหล่ง
กำเนิดผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีมอญ-ไทย
และสามารถถ่ายทอดสืบสานต่อเนื่องมา
จนถึงทุกวันนี้

อาหารมอญหลากหลายชนิดมีไว้บริการผู้เข้า
ร่วมเสวนาวิชาการ

วิถีชาวบ้าน
ชาล พฤษภา

ก้าวสู่ฤดูร้อน

ฤดูร้อนใกล้มาอีกคราแล้ว
ลมพัดแผ่วผิวผาดอากาศแล้ง
ใบไม้ทบทวีสีเหลืองแดง
เหี่ยวและแห้งกรอบตายปลายคอบคา

ทำร้ายร่างดั้งเดิมและประยุกตศิลปอันอ่อนช้อยของมอญ

กวีชาวนบ้าน

ชาล พฤษภา

ก้าวสู่ฤดูร้อน

ฤดูร้อนใกล้มาอีกคราแล้ว
ลมพัดแผ่วผิวผาดอากาศแล้ง
ใบไม้ทบพรลีเหลืองแดง
เหี่ยวและแห้งกรอบตายปลายคบคา
น้ำในคลองเริ่มแห้งขอดตลอดฝั่ง
แผ่นดินกรังสะอื่นพื้นปัญหา
ทั้งชาวสวนชาวไร่และชาวนา
มีปัญหาท้าทายให้ทุกข์ทน
หน้าร้อนแรงแห้งผากอากาศแล้ง
มันก็เหี่ยวก็แห้งไปทุกหน
ร้อนไปถึงข้างในหัวใจคน
ร้อนเพราะทุกข์เพราะทนจนเงินตรา
ทั้งหน้าร้อนมาใหม่ภัยพิบัติ
ทั้งเศรษฐกิจโซซัดส้างปัญหา
เมืองไทยหนอเมืองทองเรืองรองทา
ร้อนจนหน้าเกรียมแดงแห้งหัวใจ
วอนภาครัฐจัดภัยช่วยไขแก้
ทุกสิ่งต้องดีแน่ถ้าแก้ไข
ทั้งแก้แล้ง แก่คน แก่จิตใจ
หวังเมืองไทยมีสุขทุกที่เอย

เป็นอาชีพ มีตำรับเพลงมอญที่เป็นหลักฐาน
รวมทั้งการเดี่ยวฆ้องมอญที่ได้รับสืบทอด
จากหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

สกุล “นักปี่” ของปู่ทอง ถือเป็นคน
ดนตรีรุ่นพี่หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลป
บรรเลง) นักดนตรีอัมพวารุ่นราวคราวเดียว
กับปู่ทองที่มีฝีมือ เช่น ครูปาน นิลวงศ์
ครูเพื่อน เป็นต้น ลูกศิษย์ปู่ทองที่เป็นคน
อัมพวา สืบความรู้ดนตรีต่อมา นอกจากครู
พริ้ม บุตรชายแล้ว ก็มี นายจักร, นายแสวง
(พ่อนายสวาง), นายหิบบ นายจัด

นอกจากนี้ ยังมีทั้งนักปี่ พาหุย์และ
ละครจำ เป็นต้นว่า นายบุญยิ่ง นักปี่, นาง
บุญสม จินดารักษ์, นางสาวบุญมิ่ง นักปี่,
นายประถม นักปี่, นางพรทิพย์ หยวกแย้ม,
นายประเทือง นักปี่, นางประหิน พุ่มกระจำ

“นักดนตรี” เป็นสายสกุลอัมพวาอีก
กลุ่มหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับครู
หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
“นักดนตรี” เป็นนามสกุลที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานให้
กับ นายรอด คนอัมพวา อีกคนหนึ่งที่มีความ
เชี่ยวชาญในการสีซอ

นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ได้
บันทึกไว้ในประวัติ ครูศุข นักดนตรี ฉบับ
จดหมายเหตุดนตรี 5 รัชกาลว่า

ท่านเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2436 ที่แม่กลอง
จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นบุตร นายเขียว
นางเที่ยง เรียนดนตรีเบื้องต้น กับบิดาจน
สามารถเป่าปี่ร่วมวงได้ ต่อมาบิดาได้พา
ไปสมัครเป็นลูกศิษย์ของ จางวางศรี ศิลป
บรรเลง จนมีความสามารถเล่นดนตรีได้รอบ
วง และชำนาญเป็นพิเศษในกระบวนเพลงปี่
โดยเฉพาะสระระหม่าและบัวลอย

ครูศุขมีความสามารถในการเป่ามวยไทย
และเข้าคู่กับ ครูพริ้ง ดนตรีรส เป่ามวย
มาตั้งแต่สมัยมวยคาดเชือก ที่สนามมวย
สวนกุหลาบ สนามมวยท่าช้าง และศาลาแดง
ได้มอบทางเพลงปี่ และเพลงกลองให้กับลูก
ศิษย์นักดนตรีในตระกูล “แสงทับทิม” ที่
จังหวัดปทุมธานี

ครูเผือด นักระนาด เกิดที่บ้านตำบล
บางกระพ้อม อำเภอมอพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม บิดามารดามีอาชีพทำพิน
พาหุย์โขนละครและลิเก มีพี่อีก 2 คน
คือ นางพริ้ม (เป็นนักดนตรีและเชิดหุ่น